

karriärvägledning.se.nu

Sammanfattning & goda exempel

REGERINGSKANSLIET
Utbildningsdepartementet

SOU 2001:46

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: fritzes.order@liber.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 1993.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:
Information Rosenbad
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
Fax: 08-405 42 95
Telefon: 08-405 47 29
www.regeringen.se/propositioner/sou/pdf/remiss.pdf

Tryckt av Graphium/Norstedts AB

Stockholm 2001

ISBN 91-38-21468-7
ISSN 0375-250X

Goda exempel

– *karriärvägledning.se.nu*

*Rapport från Utredningen om vägledningen i
skolväsendet
Stockholm 2001*

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2001:46

Sammanfattning

Sammanfattning av huvudbetänkandet karriärvägledning.se.nu (SOU 2001:45)

Samhällets syn på kvalifikation, utbildning och kunskap samt relationerna däremellan håller på att förändras radikalt. Det direkta sambandet mellan utbildning och produktion är inte längre lika tydligt som tidigare. Tillgången till nya verktyg och nya kunskaper liksom sättet att organisera utbildningen skapar förutsättningar för denna förändring. Informationstekniken och den ökade användningen av Internet öppnar nya möjligheter på utbildningsområdet. Lärande och kompetensutveckling kommer att pågå på många olika håll och i många olika former varav den formellt arrangerade utbildningen endast utgör en del.

Mot bakgrund av utvecklingen av det livslånga och livsvida lärandet har jag valt att anlägga ett helhetsperspektiv på vägledningen och dess roll i samhället. Den bedömning jag gör är att vägledningen måste ses i ett större sammanhang än det snävare skolperspektivet och att individens behov av vägledning är både växande och återkommande under olika perioder i livet. Vägledningen måste också sättas i relation till internationaliseringen och en ökande mobilitet.

Dagens trender pekar mot en tydlig och kraftig riktningförändring från institution och kollektivism till individ och individuella lösningar. En sådan perspektivförskjutning kommer att få stora konsekvenser för den framtida vägledningen och kommer att kräva omprövning av förhållningssätt, metoder och tekniker. Andra faktorer som kan påverka omfattning och inriktning av vägledningen är bl.a. ökad valfrihet, självbetjäning, e-service, mångfald och privatisering.

Mina utgångspunkter för utredningen har varit att alla oavsett ålder och sysselsättning bör ha tillgång till en god vägledning. Det är också den grund på vilken jag bygger mina förslag som jag sammanfattar nedan i åtta områden som var och ett behandlas utförligare under motsvarande kapitel.

Karriärvägledning och karriärportfölj

Trenden är att utbildningar i allt högre grad skraddarsys utifrån individuella behov. Det handlar inte om att välja hela utbildningar utan i stället att plocka delar av program. Det livslånga lärandet innebär en expansion av individens ansvar för utbildning och lärande. Mot bakgrund av betoningen av lärande och kunskapssökande synes mig benämningen studie- och yrkesvägledning vara för snäv och inte längre relevant. Jag föredrar ett begrepp som bättre motsvarar en aktiv och ansvarstagande individ och väljer därför att i stället för studie- och yrkesvägledning använda beteckningen *karriärvägledning*. I konsekvens härmed används fortsättningsvis även karriärvägledare och andra sammansättningar med ordet karriär.

Karriär skall förstås i betydelsen individens samlade meriter och erfarenheter av såväl utbildning i alla dess former som arbete och annan kompetensgivande verksamhet som exempelvis medborgerliga engagemang, uppdrag inom organisationer och föreningar. Karriär är ett begrepp som jag i hög grad kopplar till individens egna behov och utveckling i motsats till samhällets behov. Ordvalet kan av vissa uppfattas som ett negativt begrepp men jag lägger inte någon sådan valör i ordet.

Fokuseringen på individens behov, det fria valet och det egna ansvaret gör att återkommande dokumentation av kunskaper, färdigheter, erfarenheter, motivation och personliga förutsättningar blir viktig i det livslånga lärandet. Jag tar i avsnittet upp portföljmetoden som ett gott exempel på hur eleverna kan följa sin egen utveckling och förbättra sin förmåga till reflexion. Metoden innebär också en förändrad arbetsroll för lärarna som i högre grad blir handledare i stället för föreläsare.

Jag bedömer att portföljmodellen kan vara ett viktigt verktyg i karriärvägledningsarbetet. Samtal går att genomföra i alla åldrar. Redan i förskolan kan de första stegen tas i en process som kan leda fram till kommande val då det gäller studier eller annan verksamhet. Tillsammans med kamrater kan studiebesök genomföras och grupparbeten utföras med tydlig inriktning på närsamhällets utformning och näringslivets krav på framtida behov av arbetskraft.

Portföljmetoden kan användas från förskola till gymnasiet i alla skolformer. Karriärmappen / portföljen kan omvandlas till en yrkesmapp/portfölj.

Definition av karriärvägledning

Jag har valt att göra en definition av karriärvägledning som är generellt utformad och bör kunna användas i alla vägledningssammanhang.

En oberoende och opartisk karriärvägledning utgår från individens behov, oavsett dennes ålder och sysselsättning. Den offentliga karriärvägledningen skall *erbjuda* den enskilde individen *verktyg* och *metoder* för att

- söka information och kunskap samt orientera sig om utbildningar, praktik och arbetsmarknad,
- identifiera och formulera sina behov, intressen och förutsättningar,
- göra ett urval av relevanta åtgärder,
- kunna ta ansvar för sin egen karriärprocess,
- se möjligheterna till att förverkliga sina idéer och tillgodose sina behov.

Definitionen utgår i högre grad från individens egna behov och mindre från det omgivande samhällets.

Ett Internetbaserat informationssystem

En nationell kartläggning och ett samrådsförfarande som utredningen genomfört visar att behovet av vägledning via Internet, både till studier och yrke, ständigt växer. Utnyttjandegraden av befintlig nätservice ökar i snabb takt och antalet aktörer växer med efterfrågan, snabb teknikutveckling och ökad tillgång till verktygen. De erfarenheter som jag har dragit av samrådsförfarandet och de internationella studier som jag tagit del av talar för att vinstfördelar kan nås genom utvecklande av ett IT-baserat system för vägledning.

Jag lägger därför ett förslag om att ett gemensamt IT-system för karriärvägledning utvecklas i samarbete mellan berörda nationella aktörer och att en nationell kommitté tillsätts med huvuduppgift att under en period om två till tre år bygga ut informationssystemet samt under samma period vara driftsansvarig för detta.

Ett visst initialt arbete har redan utförts och förslag diskuterats. Av hänsyn till den snabba utvecklingen på området finner jag det viktigt att det redan påbörjade arbetet skyndsamt kan fortsättas i samverkan mellan de aktörer som visat intresse för att driva utvecklingen vidare.

Jag har gjort bedömningen att en period om två till tre år skulle vara lämplig för genomförandet av kommittéarbetet med tanke på uppgiftens omfång, behovet av att utarbeta prototyper samt att bedriva en viss försöksverksamhet innan ett gemensamt IT-baserat karriärvägledningssystem kan fungera självständigt.

Lag om främjande av karriärvägledning

I mina iakttagelser av karriärvägledningen i skolväsendet idag har jag noterat att det saknas ett helhetsgrepp på verksamheten. Vägledning i det livslånga lärandet synes vara ett område som sällan återfinns på den kommunala dagordningen.

För att tydliggöra kommunernas samordningsroll för karriärvägledningen lägger jag ett förslag till att en lag stiftas som reglerar kommunernas främjande av en samordning av karriärvägledningen samt individens rätt till en avgiftsfri sådan.

Trots förutsebara svårigheter med en lagstiftning avseende kommunernas förvaltning har jag funnit anledning att föreslå en sådan. Jag har gjort bedömningen att man härigenom kan uppnå den starkare styrning som behövs för att tillgodose att uppställda mål för verksamheten uppnås.

Genom att föreslå en lagstiftning hoppas jag på en högre grad av medvetenhet i kommunerna om skyldigheten att tillhandahålla en kostnadsfri och oberoende karriärvägledning för kommuninvånarna. Dessutom skapas garantier för att *alla* som så önskar får tillgång till karriärvägledning.

Översyn av skollagen

Strikt krav på avlagd yrkesexamen för anställning som karriärvägledare inom det offentliga skolväsendet finns inte för närvarande. Jag ser det som en stor nackdel för karriärvägledningen i framtiden, med det stora ansvar som förväntas läggas på karriärvägledarna i samband med bl.a. det livslånga lärandet, att man inte vid rekryteringen till tjänster ställer krav på adekvat utbildning av de sökande. Jag förutser även att framtidens karriärvägledare skall ha ansvar för handledning av övriga personalgrupper inom olika verksamheter. Jag lägger därför ett förslag om att kravet för att få anställas som karriärvägledare i det offentliga skolväsendet skall vara avlagd yrkesexamen som karriärvägledare samt att Kommittén för översyn av skollagen m.m. ges i uppdrag att överväga en författningsändring.

En kommunal plattform

I kapitel 7 lägger jag förslag beträffande organisation av den offentliga karriärvägledningen där kommunerna får en viktig roll som samordnare. Jag utgår från att huvudansvaret för att individen får den karriärvägledning han/hon har rätt till ligger på den kommunala förvaltningen. Detta ger förutsättningarna för en infrastruktur och en god miljö för karriärvägledningen. En sådan miljö kan se olika ut beroende på lokala förutsättningar och behov. Det grundläggande är att den enskilde medborgaren skall besparas kontakterna med många olika myndigheter genom att man tillskapar samordning och samverkan av det slag som förekommer i vissa andra länders vägledningsservice.

Under detta avsnitt föreslår jag att en organisatorisk enhet – en kommunal plattform – skapas där så bedöms lämpligt. Denna plattform utgör den organisatoriska hemvisten för kommunens offentligt anställda karriärvägledare. Den kommunala plattformen skall vara oberoende och neutral i förhållande till arbetsgivare, arbetsliv och utbildningsanordnare.

Modellen med plattformskonstruktion torde vara tillämpbar i alla sammanhang där man önskar stödja samverkan mellan olika myndigheter, organisationer, intresseinriktningar och enskilda yrkesutövare med likartade uppdrag.

Nationell samordning

De fackliga organisationer som organiserar studie- och yrkesvägledare inom utbildningsväsendet och Arbetsmarknadsverket samt Sveriges Vägledarförening har föreslagit att ett Nationellt Råd för Vägledning inrättas i Sverige.

Jag konstaterar att det för att möta individens behov av karriärvägledning behövs samordning av verksamheter på alla plan, således även på nationell nivå.

Enligt min bedömning är det främst förslaget om en samordning av internationella vägledningsfrågor som bäst lämpar sig för att hanteras inom ramen för en sammanhållande organisation av rådskaraktär.

Under mitt utredningsarbete har jag studerat sammanhållande organisationer för bl.a. internationella karriärvägledningsfrågor. Jag har funnit att en sammanhållen organisation kan ha en gynnsam inverkan på arbetet och ge respektive nation en starkare ställning genom att redan i det egna hemlandet ha en gemensam huvudman för frågorna. Jag föreslår att en sammanhållande organisation – ett nationellt centrum för karriärvägledning med särskild inriktning på internationella frågor – skapas med sikte på att träda i funktion den 1 juli år 2002 samt att en arbetsgrupp snarast tillsätts för att förbereda inrättandet av ett sådant centrum.

Arbetsgruppen bör vara av interdepartemental karaktär med företrädare för berörda huvudmän, främst från utbildnings- och arbetsmarknadssektorerna och gruppens arbete skall bedrivas parallellt med den föreslagna IT-portal-kommittén och i samråd med denna.

Utbildning till karriärvägledare

Det är viktigt att karriärvägledning är och förblir en egen, yrkesinriktad utbildning som leder till en yrkesexamen. Den grundläggande högskoleutbildningen till karriärvägledare bör omorganiseras och förlängas till att omfatta 140 poäng. Den nya strukturen bör frångå den relativa bundenhet som hittills har rått inom utbildningen och skapa möjligheter för större grad av valfrihet och fördjupning. Utbildningen bör i högre grad kunna utnyttjas för kompetensutveckling av breda grupper i samhället. En bred och flexibel grund skall utgöra basen för lämpliga fördjupningar alltefter intresseinriktning och tilltänkt verksamhetsfält.

Jag gör också bedömningen att det är nödvändigt med en förstärkning av forsknings- och utvecklingsarbetet avseende karriärvägledning för en positiv utveckling av yrket, dess status och attraktionskraft i ett såväl nationellt som internationellt perspektiv. Därför föreslår jag att den grundläggande högskoleutbildningen till karriärvägledare skall utformas så att den ger direkt behörighet till forskarutbildning.

Finansiering av förslagen

Mina förslag beräknas inte medföra några omedelbara kostnadsökningar. De torde i huvudsak kunna genomföras genom en omfördelning av befintliga resurser. Genom exempelvis en utveckling och utbyggnad av kommunala plattformar bör nuvarande kommunala och statliga vägledningsresurser kunna användas effektivare i verksamheten.

En utveckling av vägledning på Internet bör, i likhet med motsvarande utvecklingsprojekt i Finland, klart falla inom ramen för villkoren för EU:s strukturfonder och därmed skulle en betydande del av kostnaden kunna delfinansieras med medel från Svenska ESF-rådet. I övrigt bör respektive huvudaktörer, AMS, Högskoleverket och Skolverket, kunna reservera medel för verksamheten.

En utbyggnad av utbildningen till karriärvägledare sker på sikt och bör kunna genomföras inom ramen för ordinarie anslag.

Goda exempel

Karriärvägledningen organiseras på många olika sätt i landet. I flera kommuner har man valt samverkansformer mellan vägledningsansvariga som påminner om den organisation jag beskrivit i mina förslag. För att belysa de möjligheter som finns har jag valt att presentera tolv verksamheter som kan betraktas som goda exempel. De projekt som beskrivs har valts ut med hänsyn till geografisk spridning och representerar såväl storstad som mindre orter.

Somliga av verksamheterna har lång erfarenhet och har införlivats på ett bra sätt i organisationen medan andra nyligen inletts och ännu söker sin slutgiltiga utformning. En av verksamheterna har under tiden för utredningsarbetet lagts ned, men jag finner projektet innovativt och anser att det hade ett angreppssätt som det är värt att sprida kännedom om.

Exempelsamlingen är ingalunda uttömmande. Syftet är främst att på ett konkret sätt beskriva vad som sker på karriärvägledningsområdet inom ramen för det livslånga lärandet och att ge näring åt nya idéer och metoder.

Stockholm i juni 2001

Ingegerd Sahlström
Särskild utredare

Regionalt råd utvecklar vägledningen

I Gävleborgs län finns sedan 1999 ett regionalt vägledningsråd som träffas tre gånger per termin. Syftet är att upprätthålla och utveckla vägledningen inom skolan och Arbetsförmedlingen i länet. I rådet finns skola, Arbetsförmedlingen, Länsarbetsnämnden, SACO, TCO, SAF, LO och Högskolan representerade.

Rådet arbetar för rättvis och fri tillgång till individanpassad vägledning genom hela livet. Vägledningen ska utföras av kompetenta studie- och yrkesvägledare.

Ett annat viktigt mål är att öka samverkan mellan utbildning och arbetsliv.

–Rådet ska stödja nätverk och organisationer som jobbar med studie- och yrkesvägledning. Dessutom ska vi arbeta för att samordna fortbildnings- och utbildnings-

insatser, berättar Kalle Wahlström, ordförande i rådet och tillika SSA-sekreterare i Gävle kommun.

Målet är också ett samordnat utvecklingsarbete kring studie- och yrkesvägledning. Man strävar efter att göra vägledningen känd och synlig, och härigenom stärka yrkesrollen. Dessutom verkar man för studie- och yrkesvägledande insatser på arbetsplatser och andra instanser.

Visar att vägledning kan bidra till ökad tillväxt

Rådet ska fungera som ett rådgivande organ till myndigheter i Gävleborgs län när det gäller studie- och yrkesvägledning.

–Vi vill påvisa hur vägledning kan bidra till ökad tillväxt. Rådet ska också påverka kvaliteten och utveckla informationen i frågor rörande länets utbildningsväsende, fortsätter Kalle Wahlström.

- Det regionala vägledningsrådet, Gävleborgs län
- Kontaktperson: Ordförande Kalle Wahlström, tel 026-17 92 25
- E-mail: kalle.wahlstrom@gavle.se
- Hemsida: www.kunly.soderhamn.se/regvl

De huvudsakliga arbetsmetoderna är konferenser, skrivelser och hemsidan med webbforum.

Vägledningsrådet har inga ekonomiska resurser. Vid eventuella kostnader (exempelvis vid konferenser) har de olika representerade organisationerna i vägledningsrådet stått för kostnaderna.

Ett konkret resultat av rådets arbete är den arbetsmarknadsdag för länets vägledare, som anordnades i november 2000.

–Vi ser stora utvecklingsmöjligheter i framtiden! avslutar Kalle Wahlström.

Kommunen har samlat resurserna för vägledning

Kommunen och näringslivet i Lidköping samverkar sedan flera år för att öka tillväxten lokalt. Nu har man valt att samla kommunens resurser för studie- och yrkesvägledning för att öka tillgängligheten och underlätta kunskapsöverföring mellan myndigheterna. Projektet har fått namnet Vägledningshuset och är tänkt att vara en mötesplats alla inblandade.

–Viktiga begrepp som lever i projektgruppen är ”högt i tak”, ”många bollar i luften”, flexibilitet och avsaknad av jante-lag, berättar Janice Ljungström.

Kunden lotsas direkt till rätt person, för här sitter Komvux, Kunskapslyftet, Arbetsförmedlingen och gymnasiet under samma tak.

Här får kunderna kunskap om utbildningsvägar och arbetsmarknadens behov samtidigt som näringslivet får större möjlighet att säkra framtida rekryteringsbehov och därmed en god tillväxt i kommunen. Diskussioner sker bland annat i branschgrupper.

Ett forum för utbyte

Vägledningshuset samordnar dessutom intern kompetensutveckling och har blivit ett forum för kunskaps- och informationsutbyte för alla vägledare i kommunen.

Den personal som är kvar ute på skolorna ingår på det här sättet också i projektet, som pågår fram till sista juni 2001.

–Alla inblandade ser positivt på det här sättet att arbeta, uppdragsgivarna ser vinster för den egna verksamheten och alla har ett gemensamt ansvar för vägledning i kommunen, säger Janice Ljungström.

Varje vägledare är organisatoriskt kvar hos sin arbetsgivare, som har kvar det fulla arbetsgivaransvaret.

En projektledare är anställd och arbetstiderna har anpassats till kundernas behov.

Stor egen frihet

–Vägledningshuset är politiskt förankrat, har en noga genomtänkt projektplan med tydliga delar och stor egen frihet. Kommu-

nens filosofi är att driva vägledning långt ner i åldrarna; från grundskola över gymnasiet till Komvux.

Vägledningshuset är en del i denna vägledningspolitik, berättar Janice Ljungström.

Man samarbetar med Högskolan ”online” och med rektorer vid gymnasieskolan när det gäller upplägg av vuxenstuderas upplägg av studierna. CSN finns på plats i ansökningstider.

Ett brett utbud

Man erbjuder ett brett utbud av studie- och yrkesvägledning för alla åldrar.

Här erbjuds självservice, individuell vägledning (både drop-in och tidsbokad) och gruppinsatser.

Kunden söker själv information om yrken, olika utbildningssystem och arbetsmarknad, utlandsstudier och utlandspraktik, studiefinansiering, stipendier, fonder, arbetsmarknadens trender och prognoser inklusive lokala framtidsfrågor. Informationen finns både skriftligt och i datorn.

Individen styr

–Individens intresse, mål och delmål styr vägledningen. Vi måste ta hänsyn till nya snabba förändringar inom utbildningsvärlden, som innebär flera vägar till samma mål, berättar Janice Ljungström.

Vägledarna är noga med att lägga ansvaret hos individen, de försöker motivera denne att agera. Kunden ska ”få smak” på möjligheten att lära för livet och vägledaren fungerar som bollplank.

Styrgruppen för verksamheten har regelbundna träffar där man diskuterar hur arbetet fortskrider i projektet utifrån syfte, mål och åtgärder.

–Klimatet är väldigt lyhört och arbetsgruppens upplevelser och erfarenheter får gehör, menar Janice Ljungström.

–Vi har de ekonomiska ramar vi behöver för att skapa en bra verksamhet, tillägger hon.

82 procent

fick den hjälp de behövde

Enligt en mätning har Vägledningshuset i genomsnitt 15 besök per dag. Under en vecka hösten 2000 gjordes dessutom en

- Vägledningshuset i Lidköping
- Kontaktperson:
Janice Ljungström
tel 0510-771462
- E-mail:
janice.ljungstrom@lidkoping.se

enkätundersökning för att kartlägga kundstruktur och omdömen.

Totalt gjordes då 87 besök, 57 valde att delta i undersökningen. Av dessa tyckte 82 procent att de fick den hjälp de behövde. Av kunderna arbetade 40 procent, 28 procent var arbetsökande och 16 procent studerande.

Sju procent av besökarna var i åldern upp till 19 år, 30 procent var 20-25 år, 33 procent var 26-35 år och 30 procent var 36-55 år. Den här veckan var ingen kund över 55 år.

Tips via Arbetsförmedlingen

35 procent av kunderna hade den aktuella veckan fått tips om Vägledningshuset genom Arbetsförmedlingen, 12 procent genom Komvux, fem procent via Kunskapslyftet, lika många genom gymnasieskolan medan 16 procent fått informationen genom släkt och vänner.

16 procent hade sett en annons i tidningen. Hemsidan var då inte igång ännu.

–Att döma av enkäten når man främst målgruppen genom information på skolor och via annonser, kommenterar Janice Ljungström.

I framtiden hoppas personalen att Vägledningshuset får möjlighet att vara en del i individens kompetensbank då denne behöver högre grad av ”hjälp till självhjälp”.

Möjlighet till utveckling

–Vi anser det viktigt att vägledare inte stagnerar i sin roll utan att man får och ges möjlighet att följa samhällets utveckling.

–Medarbetarna trivs mycket bra. Vi har själva möjlighet att skapa arbetssättet, vi får arbeta självständigt med ett tydligt mål, avslutar Janice Ljungström.

Under 2001 kom projektet utvärderas av extern konsult.

Ger kunden makten över sina val

Infotek Rådhuset i Umeå ska vara ett vägledningshus som genomsyras av liv, rörelse och kreativitet. Ett hus där studie- och yrkesvägledningen står i centrum, utvecklas och görs tillgänglig för alla. Här ska olika myndigheter, utbildningsanordnare, företagare, kunder och vägledare träffas och hitta nya vägar. Ett hus där teman, workshops, gruppaktiviteter och enskilda samtal ingår i verksamheten på ett naturligt sätt.

Så lyder visionen och man har definitivt kommit en god bit på vägen. Målet är att kunden ska stå i centrum och uppleva att information och personalens kunskap är aktuell, pålitlig och lättillgänglig. Personalens förhållningssätt ska präglas av respekt, öppenhet och servicekänsla.

Ett vägledningscentrum

Infotek Rådhuset är ett vägledningscentrum för studiefinansiering, utbildningar, arbetsmarknad och yrken.

Här finns information i alla varianter; muntlig, skriftlig, visuell och databaserad. Vägledningen ska stimulera kunden att själva söka och finna önskad information.

–Personalen vidgar besökarens perspektiv för att på så sätt underlätta för denne att fatta väl övervägda beslut, förklarar Tore Mannberg, ledningsgruppens ordförande.

”Drop-in” tillämpas, här kan kunden komma och gå som hon vill. Hon behöver inte boka tid och det förs inte några personakter. Kunden kan själv bestämma vad hon vill göra under sitt besök och hon tar själv kontakt med personalen om det behövs.

Kundundersökningar visar att

kunderna är positiva

Kundernas erfarenheter av verksamheten är positiva, det visar genomförda kundundersökningar.

En majoritet anser att personalen är serviceinriktad och har ett professionellt arbetssätt. Personalen uppfattas som kompetent – i detta ligger också förmågan att bedöma när man som personal ska ”gripa in” och bistå.

Kunderna uppskattar att själva få välja i vilken utsträckning man behöver hjälp. Att på egen hand kunna klara sin studie- och yrkesvalsprocess tycks vara centralt. Flera kunder uppskattar att vägledningsprocessen på det här sättet har ”blivit synlig” för dem.

Projektet har nu permanentats

Verksamheten startade som ett treårigt projekt 1997 och har nu permanentats. Arbetsförmedlingen, Umeå kommun, Umeå universitet och CSN samverkar och har personal på plats. Även AF Utland och Kunskapslyftet finns samlokaliserade här och samarbetet är väl utvecklat.

–Våra samarbetspartner ser infoteket som en kvalitetshöjning och ett bra komplement till sina ordinarie verksamheter. Vi både avlastar och kompenserar övrig studie- och yrkesvalsverksamhet i kommunen. Förutsättningarna för fortsatt och utvecklad samverkan är mycket goda, säger Tore Mannberg.

Den samlade kompetensen och god tillgänglighet på en ”neutral arena” är stommen. Det centrala läget mitt i staden är också en viktig grund.

Tillgängligt för alla, oavsett bakgrund

–Infoteket ska vara tillgängligt för alla, oavsett ålder eller utbildnings- och yrkesbakgrund, menar Tore Mannberg.

Glenn Tobiasson och Staffan Öberg på Infoteket berättar att vägledarens viktiga roll i ”det livslånga lärandet” blir tydlig på Infotek Rådhuset.

Stora och genomgripande förändringar sker i snabb takt i samhället idag. Yrken kommer till, försvinner och förändras. Fasta jobb ersätts av projektanställningar och ”just-in-time arbeten”.

Prognoserna över arbetsmarknad och yrken blir allt osäkrare. Kraven på de anställdas kunskap förändras. Många kommer att behöva återkommande utbildningar under livet.

Behovet av information om utbildning, yrken och arbetsmarknad ökar samtidigt som informationen blir alltmer komplex och svåröverskådlig.

–Här kan vi ge en sammanhållen och

- Infotek Rådhuset, Umeå
- Kontaktpersoner:
ledningsgruppens ordf.
Tore Mannberg, tel 090-15 15 13,
Glenn Tobiasson, Staffan Öberg
tel 090-15 17 61
- E-mail:
infotek.radhuset@infotek.umea.se

lättillgänglig bild av hela utbildningsväsendet och möjligheterna på arbetsmarknaden, säger Glenn Tobiasson.

Kunderna ska arbeta självständigt och ta ansvar för sina val. Det innebär att den personliga kontakten mellan vägledare och besökare minskar samtidigt som lokalernas utformning ökar i betydelse.

–Vi vill komma ifrån den traditionella vägledningen där en kund står utanför en dörr och knackar på för att komma in till vägledarens kontor, där denne sitter bakom sitt skrivbord med bilder av familjen. Vi strävar istället efter att skapa en miljö där våra besökare kan arbeta med sitt val på sina egna villkor, säger Staffan Öberg.

Tillgång till

ständig aktuell information

Databaser och dataprogram har gett personalen tillgång till en stor mängd, ständigt uppdaterad information. Informationsbearbetande program av typen intressetester har öppnat nya möjligheter.

I kunddatorerna finns vägledningsprogram, intressetester och informationsdatabaser av olika slag. Dessutom finns handlingsplaner som ger en röd tråd på resan mot målet. Alla kunddatorer har en fast uppkoppling mot Internet.

–Samtidigt är det många som önskar enskilda samtal. För att kunna tillmötesgå dessa önskemål skulle vi behöva större lokaler och mer personal, något som kräver utökade resurser, hävdar Glenn Tobiasson.

1000 besök per vecka

Infoteket har ungefär 1000 besökare varje vecka. Den genomsnittlige kunden är

Över gränserna för kundernas bästa

I Helsingborg är det enkelt att få vägledning. Det är bara att kliva rätt in från gatan i centrala stan; in i stora, ljusa lokaler. Här står datorerna på rad för den som vill surfa runt på egen hand, men här finns också många studie- och yrkesvägledare för den som vill ha personlig rådgivning och service. Man behöver inte beställa tid.

–Vi är helt oberoende av utbildningsanordnarna. Hit kommer man för att informera sig om olika utbildningsvägar och få hjälp med att bedöma var man står i förhållande till arbetsmarknadens krav. Sedan bestämmer man själv, säger Stefan Hansson, chef för Vägledningshuset.

I Vägledningshuset förekommer ingen myndighetsutövning och ingen dokumentation av den enskilde besökaren.

Nära samarbete

Däremot förekommer ett mycket nära och väl fungerande samarbete mellan de båda huvudmännen för projektet, Utvecklingsnämnden och Arbetsförmedlingen. I lokalerna på Karl Krooks gata (mitt emot ett annat informationscentrum, Stadsbiblioteket) arbetar studie- och yrkesvägledare från de båda samarbetsparterna sida vid sida.

Tillsammans erbjuder de en bred och djup kompetens, till gagn för de arbetssökande, anställda och skolelever som kommer in för att diskutera yrkesval, studie-

planering eller framtidsplaner i största allmänhet.

–Lägg till detta att såväl kurator och arbetspsykolog som representanter för utbildningsanordnare, Högskolan, näringslivet och CSN tidvis finns på plats och bilden av ett komplett smörgåsbord växer fram, menar Stefan Hansson.

I styrgruppen för Vägledningshuset finns representanter för både Arbetsförmedlingen och Helsingborgs stad. Samverkan med andra intressenter – myndigheter, skolor, företag, organisationer – sker i regelbundna, schemalagda informationsmöten eller nätverksträffar.

Intresset håller i sig

Det har gått två och ett halvt år sedan Vägledningshuset drog i gång. Att behovet fanns visade sig omedelbart och intresset håller i sig.

–Vi har fortfarande flera hundra besökare i veckan. Ja, snittet ligger faktiskt på dryga tusentalet. Så många som 97 procent är nöjda med den service de får, konstaterar Stefan Hansson stolt.

Målen för Vägledningshusets verksamhet är högt satta. Ett är att bidra till att årligen minska den öppna arbetslösheten med 1,5 procent, ett annat att bidra till att 75 procent av deltagarna i den kommunala vuxenutbildningen antingen arbetar eller studeerar tre månader efter avslutad utbildning.

På Vägledningshuset blir vägledarens roll i det livslånga lärandet central. Att på

- Vägledningshuset i Helsingborg
- Kontaktperson: Projektledaren Stefan Hansson, tel 042-176154 eller 0703-188616
- E-mail: stefan.hansson@uvn.helsingborg.se
- Hemsida: www.vagledningshuset.helsingborg.se

ett professionellt sätt möta den enskilde just på den nivå där han eller hon befinner sig är en av nycklarna till framgång. Det kräver ständig omvärldsbevakning och regelbunden kompetensutveckling.

–Det har vi satt av särskilda pengar till, berättar Stefan Hansson. Vi tar också del av den forskning som bedrivs inom området och varje anställd specialbevakar en bransch och ett utbildningsområde.

Hittar mätmetoder

Att Vägledningshuset spelar en viktig roll och svarar upp mot de krav kunderna ställer är redan konstaterat. Men det räcker inte som mått på kvalitet. Därför har Stefan Hansson och hans medarbetare inlett ett arbete med att hitta lämpliga mätmetoder.

–Det är oerhört viktigt att genom kvalitetsmätningar legitimera sin verksamhet. Men lika viktigt är att politiker och tjänstemän får ökad kunskap om vägledning och om de svårigheter som alltid finns i att mäta mänsklig kommunikation, avslutar Stefan Hansson.

kvinnor, svensk medborgare och i åldern 18-39 år. Hon studerar och har gymnasiestudier eller högskolestudier som högsta angivna utbildning. Hon har tidigare besökt Infotek Rådhuset vid ett flertal tillfällen. Anledningen till hennes besök är att hon vill vidareutbilda sig, att hon är osäker inför sin framtid och att hon behöver särskild information om olika yrken och utbildningar.

Regelbundna frukostmöten en del i marknadsföringen

Frukostmötena är en återkommande aktivitet och en del i marknadsföringen. Vid dessa möten bjuds samarbetspartner in. Man bju-

der också in företrädare för verksamheter som har anknytning till studie- och yrkesvalsfrågor.

Självstyrande arbetsgrupp

I ledningsgruppen för infoteket sitter arbetsförmedlingen, skolan, Umeå universitet och CSN samt en personalrepresentant. Personalen på infoteket fungerar som självstyrande arbetsgrupp utifrån beslutade mål och riktlinjer.

–De har ett stort eget ansvar, något som verkligen har stimulerat och utvecklat såväl arbetsgruppen som verksamheten, avslutar Staffan Öberg.

Kompetensutvecklar alla kategorier vägledare i Skåne

VägledarKompetensen samlar alla kategorier vägledare och närstående yrken till gemensam fortbildning, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

Yrkesgrupperna som berörs är studie- och yrkesvägledare, yrkesvals lärare, arbetskonsulenter, studievägledare, arbetsförmedlare och personal på arbetsmarknadscentra, andra utbildningsanordnare och intagningspersonal samt danska vägledare i Öresundsregionen.

–Verksamheten drivs utan vinstsyfte och är ett rationellt och kostnadseffektivt system med hög kvalitet. Här har vägledare i regionen fått en mötesplats, berättar projektledaren Lise Blomqvist.

Fortbildning och kompetensutveckling samordnas med andra anordnare.

VägledarKompetensen, som startade 1997, är en självfinansierad verksamhet med Kommunförbundet Skåne som huvudman.

VägledarKompetensen har referensgrupp, styrgrupp, universitet- och högskolegrupp samt Öresundsgrupp med ledamöter som ger både tips och idéer och ett forskningsperspektiv på verksamheten utifrån vägledarnas önskemål.

Tar tillvara kompetensen från flera håll

Man tar tillvara den kompetens som finns på universitet och högskolor i Skåne, Öresundsregionen, övriga Sverige och utomlands.

–Samverkan är bland det viktigaste för att kunna driva VägledarKompetensen, berättar Lise Blomqvist.

Samverkan sker med utbildningsanordnare, föreläsare, forskare, fortbildningsanordnare, kontaktpersoner för olika branscher, statliga och kommunala myndigheter och privata näringslivet i olika nationella och internationella nätverk.

Nätverken är många och i en ständig förändring på samma sätt som samhället.

Det senaste året har samverkan med Danmark ökat genom Öresundsbron. Be-

folkningen i Öresundsregionen kan enkelt arbeta eller utbilda sig i båda länderna, vilket har medfört behov av en ökad kompetensutveckling av vägledarna både i Sverige och Danmark om danska/svenska utbildningar och arbeten i ett Öresundsperspektiv.

–Utan IT skulle VägledarKompetensen inte kunna drivas på ett så kostnadseffektivt och rationellt sätt som görs idag, säger Lise Blomqvist.

IT används som en stor kunskapsbank både i kontakten med prenumeranter och föreläsare, men också som ett stort uppslagsverk/bibliotek och marknadsföringsredskap. Tillgängligheten och kontaktmöjligheten genom Internet är påtaglig och används dagligen. IT som ett ”hjälp till självhjälpsredskap” är viktigt.

Vägledare prenumererar på tjänsterna

Finansieringen sker genom att vägledare abonnerar/prenumererar på VägledarKompetensen. Kostnaden är 1500 kr per deltagare alternativt 3000 kr per arbetsplats, max tio personer.

Utöver tio personer tillkommer 300 kr per person. Priset gäller ett läsår och dessutom tillkommer en avgift per konferens-tillfälle med ca 300 kr. Konferenser som ligger utanför det ordinarie utbudet har en avgift som utgår från de faktiska kostnaderna, ca 400-1500 kr. Alla priser är exklusive moms.

–Resurserna räcker enbart om antalet abonnenter uppgår till mellan 900-1000 personer. Avgiften för läsåret 2000/2001 är låg i förhållande till de kostnader som uppstår för lokaler, mat, föreläsare och övriga utgifter som tenderar öka, berättar Lise Blomqvist.

Kräver visst antal deltagare

Verksamheten kräver att ca 100 vägledare i genomsnitt deltar i de större konferenserna under året och att samverkan sker mellan fortbildningsanordnare både inom Sverige och utomlands samt studie- och yrkesvägledarutbildningarna för att hålla nere föreläsararvoden och reskostnader.

–Ekonomi är sårbar om någon part, alla

- **VägledarKompetensen, Kommunförbundet Skåne, Lund**
- **Kontaktperson: projektledare Lise Blomqvist, tel 046-71 99 51, 0709-71 99 51.**
- **E-mail: lise.blomqvist@skane.komforb.se**
- **Hemsida: www.skane.komforb.se/vagledarkompetensen/**

skolor eller Länsarbetsnämnden, skulle dra sig ur. Varje part ingår med ca hälften av medlen, förklarar Lise Blomqvist som menar att fortbildningen och kompetensutvecklingen genom VägledarKompetensen skulle ha en bättre situation om verksamheten hade fått fasta resurser för en-två anställda eller en särskild pott av pengar som kan täcka grundprenumerationen för alla vägledare. Varje skola och arbetsförmedling skulle då enbart stå för konferensavgiften.

–Idag finns arbetsplatser som inte ger vägledare några medel alls till fortbildning och kompetensutveckling, konstaterar Lise Blomqvist.

Verksamheten präglas av utbud- och efterfrågeperspektiv

Besöksfrekvensen skiftar i förhållande till fortbildnings- och kompetensutvecklingens karaktär. Hela verksamheten präglas av ett utbud- och efterfrågeperspektiv.

Fortbildningen består av både konferenser som har maximerade deltagarantal och andra där alla vägledare kan delta. Om antalet deltagare understiger den ekonomiska ramen inställs konferensen. Om deltagarantalet överstiger maximum erbjuds oftast en ny konferens med samma innehåll.

–Målgruppen är ca 900 vägledare men varje arbetsgivare/vägledare prioriterar oftast vem som får åka i förhållande till belastning och annat på arbetsplatsen.

Marknadsföring sker med brev, konferenser, egen hemsida, mail, ”mun till mun”, referensgruppen, styrgruppen, universitet- och högskolegruppen och Öresundsgruppen samt andra interna informationsblad.

–Morgontidningarna i Skåne anser att

Sju kommuner samverkar kring elevernas yrkesval

Arbetsförmedlingar och gymnasieskolor i sju kommuner i Västra Götaland samarbetar kring elevernas studie- och yrkesval. Initiativet har tagits av Länsarbetsnämnden och syftet med Skolprojektet, som pågår från hösten 1999 till våren 2002, är att utveckla metoder och hitta synergieffekter inom vägledningens område. Inom ramen för Vägledningsutredningen har gjorts en studie kring utvecklingsamtalens betydelse för elevens framtida val.

Utvärderingen under det första projektåret visar att Arbetsförmedlingens insatser tidigare var begränsat till i huvudsak information för avgångsklasserna. Nu har samarbetet ökat på ett positivt sätt redan under första året.

–Eleverna uppger att de har fått bättre kunskaper om arbetsmarknaden, berättar Birgit Grender som genomfört studien.

Utgår från eleverna

Ett starkt önskemål är att arbetet i projektet utgår från elevernas önskemål och behov. Detta sker på olika sätt. I några kommuner sitter elever med i styrgruppen och andra kommuner har använt sig av enkäter.

Efter första årets projektarbete har studie- och yrkesvägledarna på skolorna märkt att eleverna fått upp intresset för studie- och

yrkesvalsfrågorna. Fler elever frågar efter information och de gör det i ett tidigare skede av utbildningen.

Projektet har inneburit att eleverna har kommit i kontakt med Arbetsförmedlingens tjänster på ett tidigare stadium. Det har skett genom besök på förmedlingen eller genom att Arbetsförmedlingens vägledare deltagit i undervisning, studiebesök eller grupp- vägledning.

Förhoppningen är nu att fler ungdomar upptäcker vad Arbetsförmedlingen kan hjälpa dem med.

Det första projektåret har också gett skolor och arbetsförmedlingar större kunskap om varandras områden. Lärarnas kontakter med förmedlingarna var tidigare nästan obefintliga. Här har det skett en stor förbättring. Projektet har också inneburit att arbetsförmedlingens personal fått en bättre inblick i det vardagliga skolarbetet.

Får fler se möjligheterna

Under projektet har man intervjuat elever om deras uppfattning om Arbetsförmedlingen. Bland de elever som lämnat gymnasieskolan och som har kontaktat arbetsförmedlingen är majoriteten nöjda, men en ganska utbredd uppfattning bland nuvarande elever är dock att ”det inte är någon idé” att gå till Arbetsförmedlingen när man vill ha jobb. Projektet leder troligen till att fler ungdomar istället ser möjligheterna.

Enligt en lärare på ett av gymnasierna är vinsten för eleverna att det blir lättare att

- Skolprojektet, Västra Götalands län
- Kontaktperson: Christina F Persson, LAN Göteborg, tel 031-775 13 19
- E-mail: christina.f-persson@lano.amv.se

ta kontakt med Arbetsförmedlingen på egen hand. Personalen där har ”fått ett ansikte”.

En skolledare uttrycker sig så här: ”Eleverna vet nu vad som händer efter skolan och kan förhoppningsvis bli så medvetna att det påverkar deras skolgång positivt. Med bättre kunskaper och erfarenheter kan eleverna göra mer medvetna val”.

Kompetenserna samverkar

En annan skolledare anser att resultatet av det första projektåret är att lärarna blivit stimulerade i sitt arbetslag. Vidare upplever flertalet elever en större motivation och söker aktivt upp studie- och yrkesvägledaren redan år 1.

Därmed kan framtidsvalet bli den process det bör vara under hela gymnasietiden. I slutändan handlar det om elevernas möjligheter att göra bra studie- och yrkesval.

–Skolan är bra på att informera om studier, men för elevernas framtidsval behövs också goda kunskaper om arbetsmarknad, yrken och yrkesinnehåll. I projektet utnyttjas de olika kompetenserna på skolan och arbetsförmedlingarna och därmed utnyttjas resurserna bättre, avslutar Birgit Grender.

där inte är något nyhetsvärde i VägledarKompetensen.

Vägledarrollen och individen behöver stärkas

Vägledarrollen är viktig i det livslånga lärandet. Karriärplanering (karriärportfolio) kommer att bli viktigt framöver både för de svaga och starka i samhället. Samhället och världen förändras hela tiden i en allt snabbare takt.

Både vägledarrollen och individen behöver stärkas för att kunna utvecklas.

–Vi måste ständigt ompröva våra teorier och metoder och ge vägledaren tid till

eftertanke, reflektion och ge utrymme för metodutveckling så att de kan möta det behov som uppstår. VägledarKompetensen känns som en verksamhet som är nödvändig i det livslånga lärandet för vägledargruppen, säger Lise Blomqvist.

Ständig feedback

av både innehåll och kvalitet

Utvärderingar och tillströmningen visar värdet av verksamheten och de olika ingående arbetsgrupperna ger en ständig feedback av både innehåll och kvalitet.

Olika nätverk och samverkanspartner är positiva till både samordning och samver-

kan. Uppdragsgivaren, Kommunförbundet Skåne, ser enbart positivt på både resultat och effekt.

–Varje år tas verksamheten upp till ny prövning. Efterfrågan och ekonomi styr framtiden, tyvärr utan ett långsiktigt perspektiv.

–Fortbildningen och kompetensutvecklingen av vägledare bör ha en stabil bas att stå på och inte leva i projektform.

–Utvecklingsmöjligheterna är stora. Verksamheten skulle kunna vara plattform för olika EU-projekt, internationella kontakter, metodutveckling och forskning inom området, avslutar Lise Blomqvist.

Obyråkratisk vägledning med kunden i fokus

På AF Yrkesval i Haninge står yrkesvägledningen i centrum. På ett obyråkratiskt sätt ger man direktservice utan tidsbeställning, inskrivning eller annan kundadministration. AF Yrkesval anordnar utställningar och seminarier i samarbete med parterna på arbetsmarknaden, skolor, näringslivet och den offentliga sektorn. AF Yrkesval har kommit långt med metodutveckling. Här utbildas och kompetensutvecklas både svenska och utländska yrkesvägledare.

–Verksamhetens delar är integrerade. De följer dessutom en yrkesvals- och beslutsmodell som gör att kunden ska förstå sin yrkesvalsprocess. Kundens medvetenhet stimulerar till eget ansvar och aktiviteter för att bryta passiviserande mönster, berättar Christina Ahlbäck Nordin på AF Yrkesval.

Kunden i fokus

Det professionella förhållningssättet med kunden i fokus är något man gärna framhåller. Kunden äger själv sin yrkesvalsprocess och vägledaren gör ”just in time-insatser” för att lotsa framåt. Förmedlingen ordnar yrkesvalskurser som utgår från kundens egen aktivitet.

AF Yrkesval bygger på infoteksmetoden med självservice utifrån IT-kundarbetsplatser. Efter en introduktion förväntas kunderna klara sig själva. Yrkesvägledarna finns behjälpliga i lokalen.

Kunden ska slussas rätt direkt

Ett av syftena med det inledande samtalet – metodmässigt ”det korta samtalet” – är att slussa kunden rätt. Finns hinder av ekonomisk, social, fysisk eller psykisk natur, hänvisas kunden till rätt instans.

–Alla kunder får yrkesvägledning som individer utifrån sin personliga situation. Vägledning till viss utbildning förekommer inte! Och kunden äger sitt problem, påpekar Christina Ahlbäck Nordin.

De tankar om förnyelse av statsförvaltningen, som statsrådet Britta Lejon har introducerat, var redan 1995 genomförda i Haninge; snabbhet och hög kvalitet, hög

kompetens och etik, liksom öppenhet och insyn.

Omfattande samverkan

Organisationen är platt. Samverkan sker exempelvis med de lokala intressenterna i Haninge: KTH, folkhögskolorna och kommunens myndigheter med ansvar för ungdomsskolan och social service. Därutöver med Arbetsmarknadsverket, CSN och regeringskansliet. Genom ”Nätverket för vägledning i Haninge” utbyts erfarenheter. Förmedlingen delar lokal med Kunskapslyftet och Komvux, inklusive dess Lärkafé, där eleverna får läxhjälp och kan utföra tester.

Antal besökare har under senare år varit 25-30 000. Kunderna är främst från Södertörn.

Många som kommer hit har en anställning

AF Yrkesval är till för såväl arbetslösa som de som har en anställning. Cirka hälften av kunderna har anställning, medan en fjärdedel är arbetssökande. Övriga är studerande, föräldralediga med mera. Cirka 40 procent är över 35 år, medan 25 procent är yngre än 25 år.

Marknadsföring sker genom egen hemsida och genom en egen funktionsbrevlåda (afyrkesval@lanab.amv.se) för yrkesvägledning.

Trycksaker förmedlas genom arbetsförmedlingen och bibliotek, liksom vid kommunens centrala informationspunkt. Särskilda kampanjer har förekommit. Lokaltidningen har också uppmärksammat verksamheten.

Släkt och vänner

En fjärdedel av kunderna har fått kunskap om AF Yrkesval genom släkt och vänner och hälften genom Arbetsförmedlingen. Ett par procent via Internet och resterande via skolor och myndigheter.

Kompetensutveckling av personalen sker kontinuerligt och aktuella frågor bevakas genom AMV:s intranät, konferenser och utbildningar. Medarbetarna trivs bra, det visar Länsarbetsnämndens särskilda arbetsplatsstudie. Genomgående är alla nöjda med arbetssättet.

- Arbetsförmedlingen Yrkesval, Haninge
- Kontaktperson: Christina Ahlbäck Nordin
- E-mail: afyrkesval@lanab.amv.se
- Hemsida finns länkad från: www.amv.se.

Kunderna mycket nöjda, visar utvärdering

Regelbunden uppföljning och utvärdering är en självklarhet på AF Yrkesval. Besökande kunder har varje år möjlighet att i en särskild enkät redovisa sin uppfattning. Resultaten visar att

- Mer än 95 procent fick önskad information (helt eller delvis).
- Mer än 95 procent fann personal tillgänglig för att hjälpa dem. (Övriga behövde inte stöd.)
- Mer än 98 procent ansåg att personalens intresse eller engagemang var utmärkt eller bra.
- Alla som svarade ansåg att personalens kunskaper om arbetsmarknad, studieekonomi, utbildning och yrken var ”utmärkta” eller ”bra”.
- Med något undantag angav kunderna ”utmärkt” eller ”gott” som sammanfattande omdöme om förmedlingen.

Nu avslutat

–AF Yrkesval upphörde som myndighet vid ingången till år 2001. Våra samverkanspartner är nöjda med samarbetet och beklagar att vi skall upphöra, avslutar Christina Ahlbäck Nordin.

Utbildning ska löpa som en röd tråd

–"Röda trådar" ligger oss varmt om hjärtat. Kunder ska kunna läsa från orienteringskurser upp till högskolenivå inom vissa områden. Grundskoleelever framför önskemål om utbildning till oss, önskemål som vi för vidare till skolledningen, berättar Anita Rohde på FramtidsLjus, en organisation för kommunens samlade studie- och yrkesvägledning i Ljusdal.

FramtidsLjus omfattar grundskolan, gymnasieskolan och Infoteket. Man vägleder individuellt och i grupp, informerar om studier, arbetsmarknad och yrken, deltar och initierar prooarbete, anordnar mässor och intern fortbildning.

Vägledarna har kontor vid varje grundskola och på gymnasiet samt vid infoteket.

–Vi har en bra kommunal plattform att arbeta utifrån och en fungerande intern organisation. Vi betonar det processinriktade arbetet, vägledningen, och vi vägleder med kunden i fokus. Den administration vi utför är direkt kopplad till verksamheten, fortsätter Anita Rohde.

Målet är att stimulera till livslångt lärande och på sikt höja utbildningsnivån i kommunen.

Kontakt med grundskolan

FramtidsLjus chef har kontakt med områdeschefen för grundskolan och är även med vid rektorskonferenser då behov finns. Samverkan sker på alla plan i samhället med många olika aktörer.

–Här är det mycket viktigt att vi känner till och har förståelse för varandras organisation och uppdrag, påpekar Anita Rohde.

Man har internt definierat begreppen marknadsföring, information och vägledning samt skillnaderna mellan dessa begrepp. Detta för att gentemot övriga samverkanspartner kunna föra dialog om vilket perspektiv vägledare ska ha i sitt arbete.

Gemensamma träffar sker mellan infoteket/FramtidsLjus och samtliga utbildningsanordnare inom Kunskapslyftet för gemensam planering, information och strategi för utbildning inom kommunen.

En viktig aspekt här är vägledarens kun-

skap om CSN-stöd som borgar för att den enskilde praktiskt och ekonomiskt ska kunna påbörja och fullfölja en utbildning.

Möts i programråd

Samverkan med gymnasieskolan sker via programråd, intagningsträffar, återkoppling om elevönskemål/synpunkter på utbildning och specifika elevärenden.

I grundskolan handlar det framför allt om proo-planering.

Samverkan med näringslivet sker exempelvis genom "Framtidsdagen", en stor mässa förlagd till mars månad där utbildningsanordnare och yrkesföreträdare ställer ut.

Med Arbetsförmedlingen samplanerar man vissa utbildningar och orienteringskurser för att ta några exempel.

–Samverkan är vald utifrån frågeställningarna "Vad behöver kunden?" och "Hur kan vi tillsammans skapa förutsättningar och uppnå resultat?" förtydligar Anita Rohde.

Samtliga elever kallas till samtal

Samtliga grundskoleelever kallas till grupp och individuell vägledning/information. Föräldrarna erbjuds också samtal enskilt eller tillsammans med eleven. Elever kan också komma vid behov.

Introduktion till gymnasiet sker för första ring och året därpå erbjuds grupp- vägledning/information. Besök sker också spontant.

–Vi utgår enbart från individperspektivet, detta för att renodla den vägledande rollen och – ännu viktigare – bibehålla trovärdighet, betonar Anita Rohde.

På FramtidsLjus ser man det livslånga lärandet som i första hand en attitydfråga. Det första man måste börja med är det egna livslånga lärandet.

Därefter är det viktigt att förmedla detta till kunder från grundskolan och uppåt.

Både djupare vägledning och handledning via Internet

–Vår roll framgent kommer att röra mer vägledning av djupare art men också att handla via nätet till utbildningar/kurser nationellt och internationellt.

- FramtidsLjus, Ljusdal
- Kontaktperson: Anita Rohde, tel 0651-184 55, 070-5813693
- E-mail: anita.rohde@ljusdal.se

–Informationsdialoger via mail och liknande kommer också att öka. Kort sagt ser vi olika kundgrupper; de som behöver längre och djupare vägledning samt de som är i arbete och vill vidare till fördjupning eller byte av yrkesbana, fortsätter Anita Rohde.

Viktiga stimulansfaktorer

Hon nämner några viktiga stimulansfaktorer av mer handgriplig karaktär och som indirekt berör vägledning: ett bra utbud med möjligheter att läsa vidare, ersättning i rimlig nivå för studier, vettiga lärare som själva har livslångt lärande i fokus samt möjligheter för kunden att validera.

Personalens möjligheter till kompetensutveckling är stora eftersom man själva har egna medel att förfoga över. Möjligheter finns således att prioritera om efter behov och år.

En kompetensutvecklingsplan görs med varje medarbetare och en målbeskrivning görs för hela verksamheten. Personalen håller sig också ajour genom Internet där man bevakar olika områden.

FramtidsLjus tar dessutom emot praktik- elever från studie- och yrkesvägledareprogrammet.

Förmånlig arbetsituation

–Ingen i personalen säger sig vilja arbeta på annat sätt och vid varje kontakt med kollegor i andra kommuner upplever vi den egna arbetsituationen som förmånlig, berättar Anita Rohde

Hon vill också nämna att FramtidsLjus har haft många studiebesök från andra kommuner i landet, som visat intresse för arbetssättet.

Arbetsättet skapar en stark inre enighet och möjlighet att hålla en enad linje utåt för att kunna driva viktiga frågor.

Bättre kontakter mellan skola och arbetsliv

I Gävle träffas studie- och yrkesvägledarna från både skolor och arbetsförmedling regelbundet och de erbjuds fortbildning för att hålla sig ajour i frågor som rör arbetsmarknad, utbildning och vägledning.

Det här sker på månadsvisa konferenser och andra sammankomster. Målet är att kommunen ska ha välutbildade studie- och yrkesvägledare.

Denna samordning och service till studie- och yrkesvägledare sker på SSA-enheten vid Gävle kommun.

–För den sökandes skull är resultatet av vägledningen direkt avhängigt om han/hon möter en välutbildad vägledare vid de olika tillfällena under livets gång som denne behöver vägledning, säger Kalle Wahlström på SSA-enheten.

–Vägledarens roll i det livslånga läran- det är mycket betydelsefull.

Vikten av en kvalitativ vägledning på- talas idag från flera håll i kommunen, inte minst från företagen.

“Vägledning är viktigt”

–Därför inser ledande politiker, skolchefer och rektorer att studie- och yrkesvägledning är viktigt. För närvarande saknar vi inte vägledare, vare sig inom grundskolan, gymnasieskolan eller vuxenutbildningen, säger Kalle Wahlström.

I framtiden hoppas man kunna skapa en fortbildningsplan för vägledarna och anordna fler nätverksträffar för vägledare inom alla organisationer. Dessutom är ett önskemål att skapa fler tjänster i kommunen.

SSA-enheten har till uppgift att samordna skola- och arbetslivskontakterna inom skolväsendet. De ordnar prao-platser till grundskolorna och utbildar prao- och apu-handledare.

SSA-enheten initierar och finns med i olika samverkansprojekt mellan skolan och arbetslivet och arrangerar olika nätverkskonferenser, utbildningsdagar och frukostmöten. Enheten bjuder in programråd, SSA-råd, lärare och elever till gemensamma utbildningar. Kontakten med näringslivet sker

genom kontinuerliga utskick, konferenser och personliga kontakter.

–Handledarutbildningen och de olika nätverksträffarna för skolan och arbetslivet fungerar bra, berättar Kalle Wahlström.

Ett önskemål är att kunna genomföra fler och mer påkostade handledarutbildningar, något som dock kräver mer resurser.

SSA-rådet för ökad samverkan

Enheten ansvarar också för SSA-rådets verksamhet. SSA-rådet verkar för god kvalitet i studie- och yrkesvägledningen och i kontakterna mellan skolan och arbetslivet. SSA-rådet ska arbeta för att samverkan mellan olika organ inom samhället kommer till stånd.

Målet är att ungdomar i ett tidigt skede skall få inblick i dagens arbetsliv. På detta sätt underlättas övergången mellan olika skolformer och mellan skolan och arbetslivet.

Snabba förändringar pågår ständigt inom utbildningsväsendet och samhället i övrigt. Det är av största vikt, att studie- och yrkesvägledningen blir en ständig pågående process som både lärare och studie- och yrkesvägledare tar ansvar för. SSA-rådet anser det viktigt att samarbetet mellan dessa yrkesgrupper utvecklas.

SSA-rådet kommer att arbeta för att samtliga lärare bereds möjligheter till egen fortbildning inom näringslivet.

–SSA-rådet anser det viktigt att alla elever har tillgång till personlig vägledning av en utbildad studie- och yrkesvägledare. Det är angeläget att samtliga skolformer får de resurser som krävs för detta, säger Kalle Wahlström.

Vägledarna samarbetar

SSA-rådet kommer att verka för att ett bra samarbete kommer till stånd mellan vägledare inom skolan, Högskolan och Arbetsförmedlingen.

Rådet anser det viktigt att uppmärksamma invandrarelevernas speciella behov och ska aktivt verka för att jämställdhetsfrågor beaktas i skolans ämnen.

Programråd finns nu inom alla gymnasieprogram, även de studieförberedande. I programråden finns representanter från näringslivet, skolan, Arbetsförmedlingen

- SSA-enheten/SSA-rådet, Gävle kommun
- Kontaktperson: Kalle Wahlström, tel 026-17 92 25
- E-mail: kalle.wahlstrom@gavle.se

och Högskolan. SSA-enheten ansvarar, tillsammans med gymnasieskolorna, för råden.

Positiv attityd från näringslivet

Sammanfattningsvis kan sägas att SSA-enhetens resultat är goda. Man har mött en positiv och öppen attityd till samverkan från ortens näringsliv.

–Vi har ett gott samarbete med företagen, konstaterar Kalle Wahlström.

Det ser man exempelvis genom att kommunen idag har tillräckligt med prao-platser och apu-platser och möjligheter till fadderföretagsverksamhet. Näringslivet deltar också i programråden och kan därmed påverka gymnasieprogrammets innehåll och utveckling. Företagen uttrycker ofta uppskattning över att det finns en central skola- och arbetslivsadministration i kommunen.

I framtiden hoppas man kunna utveckla prao- och apu-verksamheten att utvecklas ytterligare, likaså handledarutbildningarna. Man kommer också att satsa på fler nätverksträffar för skolan och arbetslivet.

Ytterligare samverkan

Kommunen har även ett samarbete med Arbetsförmedlingen via Utbildningsforum. Utbildningsforum erbjuder information om utbildningar och studiefinansiering, individuell vägledning inför studieval och hjälp med studieplaner.

Vid Utbildningsforum samarbetar vägledare från Arbetsförmedlingen och kommunen. Utbildningsforum hör organisatoriskt till Vuxenutbildningen i Gävle.

SSA-enheten samarbetar också med Högskolan när det gäller sommarkurser för flickor i teknik och när det gäller killar inom barnomsorg, från grundskolan. Det finns också ett samarbete när det gäller information om högskolan till gymnasieelever.

Samarbetet med andra kommuner gäller främst fortbildning för studie- och yrkesvägledare.

En helhetssyn på individens väg in i studier

–Göteborg är på väg mot en efterfrågestyrd vuxenutbildning. Vi går från undervisning till lärande. Det finns en helhetssyn på individens väg in i studier, där vi erbjuder alla kringresurser. Exempelvis nivåbedömning, pedagogiskt samtal kring läs- och skrivproblematik, studiefinansiell rådgivning eller kurativt stöd, berättar Eleonore Westling, chef för vägledningscentrum inom vuxenutbildningsförvaltningen.

–Vi sätter fokus på individens behov, önskemål och förutsättningar. Vi fångar upp utbildningsbehovet genom kontakter med sökande och samverkansparter.

Vuxenutbildningen ger såväl arbetslösa som anställda möjlighet till förkovran under olika perioder av livet. Den vänder sig också till dem som riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden, exempelvis anställda som saknar gymnasiekompetens.

Vuxenutbildningsnämnden har det samlade ansvaret för utveckling och förnyelse av vuxenutbildningen i Göteborgs kommun. Man hanterar exempelvis interkommunala ersättningar och samordnar antagningen av elever och ger dem tillgång till vägledning, tester, infotek, kuratorer och studievägledare oavsett utbildningsanordnare.

Får den hjälp som behövs

–Den enskilde ska få den hjälp som behövs för att på bästa sätt få sina behov av utbildning tillgodosedda; rätt nivå, rätt tidslängd, rätt studietakt, lämplig metodik och tillgång till stöd, betonar Eleonore Westling.

Arbetet med den individuella studieplanen är under utveckling. Likaså olika vägledningsinstrument så att olika målgrupper på ett smidigt sätt kan komma till aktuell information snabbt via IT, via ett väl genomtänkt informationsmaterial och via studie- och yrkesvägledare.

Samverkan sker bland annat med Länsarbetsnämnd/arbetsförmedling, CSN, Socialtjänsten, stadsdelsförvaltningar, regionen, Försäkringskassan och Universitetet.

–Arbetsförmedlingens personal finns representerad på vägledningsheterna. Så även socialtjänst, försäkringskassa och

CSN, förklarar Eleonore Westling.

Utbildningarna kännetecknas av hög flexibilitet vad gäller antagnings- och studietider men också vad gäller att möta förändringar och nya krav i omvärlden. Individerna ska ha inflytande över sin studie-situation och kunna påverka form och innehåll.

Utbildningen ska stärka dem att möta framtida förändringar och nya krav på yrkesspecialiteter och kompetenser från regionens näringsliv. Den ska vara ett verktyg för integration och mångfald och genomföras i nära samverkan med berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter, näringslivet, kommunens flyktingmottagning och socialtjänsten.

–Samverkan ska leda till ökad helhetssyn och kvalitet och effektivare resursutnyttjande, säger Eleonore Westling.

Erfarenheter tas tillvara

En viktig målsättning i vuxenutbildningen är att öka varje individs motivation och lust till att studera. Därför är det särskilt viktigt att tillvarata erfarenheter och utforma undervisningen med hjälp av de studerande.

Individuella studieplaner ska erbjudas alla som så önskar och ska utgå från den enskildes mål för sina studier, utbildningsbakgrund och tidigare erfarenheter. Möjligheten ska finnas att validera kunskap som inte är dokumenterad.

Uppdraget är att sträva efter att utveckla pedagogiska modeller med klara mål, hög kvalitet och som sätter individens behov i centrum. Hög kvalitet och ett brett utbud av utbildningsformer måste erbjudas och ett långsiktigt samarbete med en mångfald av utbildningsanordnare ska byggas upp.

I Göteborg finns sedan 1994 ett kontinuerligt utvecklingsarbete inom IT där www.infoteket.se är det senaste exemplet. Det är framtaget av vägledare, för vägledare och för sökande. Detta är också ett exempel där vägledare "tagit makten" över datorerna (verktyget). Ett IT-baserat valstöd för individen är nästa utvecklingsområde.

Morgondagens vägledning kommer innebära att individens erfarenhet och önskemål står i centrum, det kommer också att finnas individuella kompetenskonton. För att kunna fånga upp och tillgodose indivi-

- Vägledningscentrum inom Vuxenutbildningsförvaltningen, Göteborg
- Kontaktpersoner: Eleonore Westling, chef för vägledningscentrum, tel 031-61 91 61, Felix Reinhardt, samordnare för Vuxencentra, tel 031-61 35 92, Katharina Sjögren, informations- och marknadsansvarig, tel 031-61 35 88
- E-mail: eleonore.westling@vux.goteborg.se
felix.reinhardt@vux.goteborg.se
katharina.sjogren@vux.goteborg.se

dens önskemål krävs att de metoder som används ses över och nya utvecklas. De nya begreppen ska definieras och all personal bör ha en gemensam förståelse och värdegrund baserade på teorier som är anpassade för en ny verksamhet och ett samhälle i förändring.

Det handlar också om att höja professionalismen bland vägledarna. Att ha ett yrkesspråk, med begrepp, modeller och teorier för att kunna förklara det man ser.

–För att synliggöra verktyg, arbetssätt och metoder kan det krävas att särskilda metodutvecklare finns inom organisationen. Vi har börjat att rekrytera sådana inom studie- och yrkesvägledningen, säger Eleonore Westling.

I samarbete med Länsarbetsnämnden i Västra Götalands län och arbetsmarknadens parter utvecklas validering som ett verktyg att förena det offentliga utbildningssystemets formella lärande med andra former av organiserat lärande och det "tysta" informella lärande som sker i olika livssituationer. Särskilt betonas vikten av att ta tillvara utländsk utbildning och yrkeserfarenhet.

Metodmässig är utgångspunkten att validering är ständig pågående i ett spektra av lärprocesser där vägledaren fungerar som stöd och brobyggare. Individens kompetens måste bedömas och dokumenteras mot olika utarbetade kvalifikationsunderlag. Dokumentationsformer kan exempelvis vara betyg, yrkesområdesvisa kompetensbevis eller individuella kunskapsportföljer.

Samlad kompetens ger hög kvalitet

I ett arbetsliv som genomgår stora och allt snabbare förändringar kommer vägledning att vara ett återkommande behov under hela det yrkesverksamma livet.

–Genom att samla kompetens från både skola och arbetsförmedling blir den gemensamma kunskapen en god grund för att erbjuda vägledning med hög kvalitet, säger Anne Eriksoo på Varbergs Yrkesvägledare.

Vägledarna tillhör en paraplyorganisation med representanter från olika skolformer, arbetsförmedling, AMI och Kunskapslyftet. Samarbete sker också med näringsliv och utbildningsanordnare. Här erbjuds vägledning och information om yrken och utbildningar för alla invånare i kommunen. Varbergs yrkesvägledare är också det gemensamma forumet för frågor som rör vägledning, fortbildning med mera.

Personal från kommunen, arbetsförmedling och AMI finns här. Sin anställning har de på respektive enhet men vissa finns på själva vägledningsskolorna. För ett fåtal personer är centret den enda arbetsplatsen.

Ansvarig styrgrupp

Rektor inom gymnasieskolan är ansvarig för verksamheten. Det finns en styrgrupp som

är sammansatt av gymnasiechef, chef för arbetsförmedlingen och chef för CLL (centrum för livslångt lärande, vuxenutbildning).

Respektive enhet betalar löner för sina anställda. Gemensam budget för övriga kostnader delas mellan gymnasieskolan, Arbetsförmedlingen och CLL

Metoderna är huvudsakligen ”hjälp till självhjälp” vid informationsökning med dator, informationssamtal med vägledare, enskilda vägledningssamtal och grupp- vägledning.

Riktade informationsinsatser

Man har riktade informationsinsatser, exempelvis om yrken och branscher, och särskilda vägledare informerar om arbete/utbildning utomlands.

Varbergs Yrkesvägledare anordnar utbildningsmässan ”Enter” och administrerar och samordnar särskild prövning. Man står också till tjänst med bedömning och värdering av betyg samt information om studieekonomi. Samarbete sker med dyslexiföreningen ”Ordhjälpn”.

–De olika organisationerna samverkar kring vägledning av enskilda, då vi försöker finna individuella lösningar. Vi hjälper till med validering och undviker så långt det är möjligt dubbelarbete. Det är ganska obyråkratiskt, berättar Anne Eriksoo.

Varbergs Yrkesvägledare sköter också

- Varbergs Yrkesvägledare
- Kontaktperson: Anne Eriksoo tel 0340-88893, 070-5288893,
- E-mail: anne.eriksoo@kommunen.varberg.se

information till kommuninvånarna angående kursutbud inom Kunskapslyftet. Man planerar, organiserar och sköter ansökningar och vägledningssamtal vid ansökan till dessa utbildningar.

Samtliga vägledare inom Varbergs kommun har i större eller mindre omfattning kontakt med verksamheten på Varbergs Yrkesvägledare.

–Vår bedömning är att behovet av och efterfrågan på vägledning ökar i framtiden. Önskvärt är att vi utökar kontakterna med näringslivet, menar Anne Eriksoo.

Våren 1999 gjordes en utvärdering, där det bland annat framkom att nästan samtliga tillfrågade tyckte att de hittat den information de sökte under besöket på Varbergs Yrkesvägledare.

Verksamheten har haft ungefär 9 700 besökare under år 2000.

Marknadsföring på många sätt

Information om verksamheten sprids ofta genom personliga kontakter. Artiklar i lokalpress och annonsering förekommer. Varbergs Yrkesvägledare ordnar också besök på arbetsplatser och man bjuder in företag och kommunala arbetsplatser.

På platser som besöks av många människor delas ibland flygblad ut. Ett annat sätt att marknadsföra sig är via välbesökta utbildningsmässor, information till gymnasieelever och information på stan i samband med torghandel.

Årligen görs en fortbildningsplan för gemensam fortbildning. Utöver detta genomförs individuell fortbildning. Vid interna utbildningsdagar bjuder man in vägledare från ett större geografiskt område för att få ekonomin att gå ihop och på detta sätt få den kompetensutveckling som behövs.

–Men kompetensutveckling genom erfarenhetsutbyte sker dagligen genom att här finns vägledare från olika arbetsplatser, avslutar Anne Eriksoo.

Bara efterfrågestyrd upphandling av utbildning

På Vägledningsinfoteket i Söderhamn erbjuds vägledning som är obunden och självständig, med individens bästa i fokus. Man strävar efter ett så individuellt, efterfrågestyrt utbildningssystem som möjligt. All upphandling sker efter vägledningssamtal.

–När studie- och yrkesvägledningen inte är sammankopplad med kommunens egen skolorganisation kan man skapa ett rikare utbud av utbildningar i samverkan med fler utbildningsorganisationer, menar infotekschefen Klas Tallvid.

All ansökan till utbildning sker via ett eller flera samtal med vägledare. Inga kursstarter inplaneras i förväg. Istället arbetar vägledarna med att upprätta individuella studieplaner och med att registrera olika önskemål enligt ett eget uppbyggt registersystem. När intresse finns för en viss typ av utbildning eller kurskombination så fastställs kursstart och vilken utbildare som ska få uppdraget.

Vägledningsinfoteket erbjuder en form av vägledning som är anpassad för flexibla studieplaner och ett utbildningsutbud som omfattar flera olika studieformer. Vägledningen är också anpassad för ett samhälle där individens studieval inte längre sker vid ett fåtal tillfällen i livet utan är ett återkommande inslag i en karriär.

Hjälp till självservice

Vägledningen är därför inriktad på kontinuerliga, mindre omfattande vägledningssamtal fördelade under längre tid. Man fokuserar också på själva studie- och yrkesvalet och samverkar därför med till exempel arbetsförmedling, socialförvaltning och försäkringskassan. Detta eftersom många behöver stöd och hjälp innan ett studie- och yrkesval kan bli aktuellt. Ett alternativ för dessa är också vägledande orienteringskurser.

–Hjälp till självservice är ett nyckelbegrepp, att lära människor att på egen hand söka information om utbildning och arbetsliv, poängterar Klas Tallvid.

Söderhamn saknar närhet till högskola

och CSN-kontor. Utbildningsnivån bland kommuninvånarna är bland de lägsta i Sverige. Inom ramen för kommunens utbildningsorganisation inrättades 1999 ett särskilt verksamhetsområde, CFL ”Centrum för flexibelt lärande” som samlar all vuxenutbildning i en gemensam organisation. Vägledningsinfoteket drivs i samverkan mellan CFL, Kunskapslyftet och Arbetsförmedlingen i Söderhamn.

–Vi har visat att man även i mindre kommuner framgångsrikt kan samverka mellan kommun och arbetsförmedling kring ett vägledningscentra, som dessutom har en självständig roll i förhållande till sina uppdragsgivare, säger Klas Tallvid.

I genomsnitt besöker 350 personer Vägledningsinfoteket varje vecka. Den vanligaste besökaren är en vuxen kommuninvånare som vill ha vägledning/information kring studier. Öppettiderna är generösa, 10-18 varje vardag och 10-14 på lördagar. Studievägledning erbjuds som ”drop in-service”, utan tidsbokning. Besökaren kan träffa två vägledare från arbetsförmedlingen och två kommunala studie- och yrkesvägledare.

Obyråkratisk miljö

–Vägledarna arbetar i en öppen kontorsmiljö som underlättar samverkan mellan personalen och skapar en effektiv och ”obyråkratisk” miljö utan tidsbokning och köllappar, menar Klas Tallvid.

Vägledningsinfoteket erbjuder nu också företag och offentliga arbetsplatser studievägledning för sina anställda som ett försöksprojekt inom Växtkraft mål:4.

–Syftet är att förbereda verksamheten för ett framtida individuellt kompetenssparande, som för att fungera sannolikt kommer kräva omfattande vägledningsinsatser riktade till anställda, tror Klas Tallvid.

Vägledningsinfoteket ingår också i en regional samverkan kring valideringsfrågor - ett inslag i vuxenutbildningen som många kommuner ägnar sig åt men där samverkan ofta saknas.

För närvarande utarbetas en hemsida som riktar sig till distansstuderande eller andra som av olika skäl inte kan ta sig till centralorten, ett slags ”virtuellt infotek”.

- **Vägledningsinfoteket, Söderhamn**
- **Kontaktperson: Klas Tallvid, tel 0270-180 50**
- **E-mail: klas.tallvid@kommun.soderhamn.se**
- **Hemsida: www.kunly.soderhamn.se**

På Vägledningsinfoteket finns arbetsförmedlingens kundarbetsplatser och ett flertal datorer med direktuppkoppling till Internet.

–Dessa uppkopplingar saknar de hinder och spärrar som återfinns i kundarbetsplatserna. Trots detta har vi inte haft problem med åverkan. Och skulle så ske så kan datorernas innehåll snabbt ersättas, säger Klas Tallvid.

En utredning om Vägledningsinfotekets framtid avslutades nyligen. Utredarna föreslog att verksamheten ska permanentas. Ansvarsområde och metoder ska vara ungefär desamma som tidigare. Utredningsgruppen såg flera tungt vägande skäl för att Vägledningsinfoteket bör bli en permanent verksamhet, bland annat:

”Genom att samordna väglednings- och informationsinsatser till ett centra skapas kostnadseffektiv verksamhet som kan medverka till en ökad flexibilitet inom den framtida vuxenutbildningen.”

Skapar samverkan

”Vägledningsinfoteket i samarbete mellan kommunen och Arbetsförmedlingen skapar möjligheter för samverkan med näringslivet, olika studieförbund, privata utbildningsorganisationer och Högskolan.”

”I ett samhälle med hög utvecklingstakt inom arbetslivet och ständigt höjda kunskapskrav ställs det krav på återkommande kompetensutveckling inom arbetslivet. — Vägledningsinfoteket har genom sin lättillgänglighet och sitt helhetsperspektiv goda möjligheter att vägleda och informera arbetslösa, anställda och företagare m fl. i utbildningsplanering.”

”I perspektiv av samhällets kommande satsning på individuellt kompetenssparande där individen är bärare av pengarna blir det särskilt viktigt att kommunen tar ett ansvar för en intresseneutral information och vägledning.”

Denna trycksak består av en sammanfattning
av SOU 2001:45 karriärvägledning.se.nu
samt tolv goda exempel på vägledning.

Kontaktpersoner:

Ingegerd Sahlström, utredare, tel 070-647 96 97

Gösta Mårtensson, AMS, tel 08-58 60 60 00

Gunilla Hjorth, Utbildningsdepartementet, tel 08-405 10 00

Text, foto & layout: Anna F Tengvall, Frostenson Media, tel 08-607 22 92

Teckningar: Ingegerd Sahlström

FRITZES
OFFENTLIGA
PUBLIKATIONER

Postadress: 106 47 Stockholm
Fax 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90
E-post: fritz.es.order@liber.se
Internet: www.fritz.es.se